

Földrajz

Szekcióvezető: Győri Róbert

„C” Szekció, Szombat 10:00-11:40

10:00-10:20 **Az amerikai geopolitika megjelenése Iránban az 1920-as években, különös tekintettel Arthur Millspaugh küldetésére**

Vác István Dávid

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Eötvös József Collegium

Perzsiában az első világháború következtében jelentősen átalakultak az erőviszonyok. Az országban Reza Khan ragadta magához fokozatosan a hatalmat és belekezdett átfogó modernizációs törekvéseibe. A nagyhatalmi erőviszonyokban is számos változás történt. Egyrészt a hagyományos brit-orosz befolyás jelentősen módosult, előbbi hatalom sikertelenül próbálta protektorátussá alakítani a közel-keleti civilizációt, utóbbi pedig komoly belpolitikai átalakulásokkal küzdött, majd Szovjetunióként tért vissza a térségbe. A Brit Birodalom relatív hanyatlása az első világháború után egyre világosabb volt, ahogy az Amerikai Egyesült Államok felemelkedése is. Utóbbi az 1920-as évektől lépett be igazán a globális geopolitikába, valamint a Közel-Keletre. Céljai egyrészt a saját rendszerük terjesztése, továbbá a geopolitikailag kulcsfontosságú területeken való befolyásszerzés volt. A perzsiai helyzet, illetve a globális változások mindkét országnak új lehetőségeket jelentettek. A Reza Khan vezette modernizációs programnak szüksége volt külföldi szakemberekre, akik a modern pénzügyi rendszert megszervezik. A hagyományos imperialista hatalmak relatív háttérbe szorulásával, az amerikaiak előtt adódott ismét egy lehetőség, hogy egy szakértőgárdát küldjenek. Végül 1922-ben Arthur Millspaugh vezetésével ez megtörtént, aki Reza Sah támogatásával hatékonyan centralizálta a pénzügyeket. Dolgozatomban azt szeretném megvizsgálni, hogy ebben az időszakban miért és milyen formában jelentek meg az amerikai geopolitikai érdekek Iránban, továbbá ezekhez hogyan járult hozzá a Millspaugh vezette második amerikai pénzügyi missziót. Emellett be kívánom mutatni, hogy mennyiben szolgálták ki az amerikai érdekeket, hogy befolyásolták Perzsia geopolitika kontextusát, valamint hogyan kapcsolódtak a Reza Sah vezette modernizációhoz.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.